

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Археографія
Викладачі	Глушковецький Анатолій Леонідович, к.і.н., доцент Климчук Людмила Вікторівна, к.і.н., старший викладач
Профайл викладачів	http://kaf-archives.kpnu.edu.ua/hlushkovetskyi-a-l/ http://kaf-archives.kpnu.edu.ua/klymchuk-l-v/
E-mail:	kaf_arkhivoznavstva@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	
Консультації	Консультації проводяться щовівторка, впродовж семестру об 14 ¹⁵ та 15 ⁵⁰ ; групові або індивідуальні

2. Анотація до курсу

Курс «Археографія» належить до професійно-орієнтованих дисциплін магістратури спеціальності «Архівознавство», який спрямований на формування широкого світогляду здобувачів вищої освіти про історію розвитку і сучасний стан археографії, особливості публікації різних видів документів і методи їх археографічного опрацювання.

Підготовка спеціалістів-архівістів в умовах сьогодення має базуватися на глибоких знаннях історичного минулого, основою чого є джерела. В системі архівознавства, важливим стає оволодіння такою дисципліною як археографія. Сучасна археографія – це наукова дисципліна, що займається вивченням документальних публікацій як одного з проявів людської діяльності. Археографія розробляє принципи, методи, способи підготовки публікації історичних джерел, а також реалізує їх на практиці.

Програма курсу археографії передбачає належний рівень оволодіння магістрантами теоретичними знаннями і практичними навичками для підготовки документальних публікацій, набуття вміння археографічного опрацювання документів, навичок роботи з текстом і прийомами складання науково-довідкового апарату публікації тощо.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу: сформувати у студентів цілісне професійне розуміння процесів та явищ, закономірностей та особливостей розвитку теорії, методики та історії археографії в Україні на основі сучасної концепції історико-археографічних досліджень. Розкрити сутність, форми та технології задоволення сучасних інформаційних потреб в ретроспективній архівній інформації.

Цілі курсу: сформувати знання щодо теоретичних та практичних засад виявлення, опрацювання та видання історичних джерел.

Формат курсу:

Стандартний курс (очний, заочний)

4. Результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**:

- теорію і методику археографічної обробки документів;
- прийоми роботи з текстом;
- практику підготовки документальних публікацій до друку;
- прийоми складання науково-довідкового апарату публікації;
- критерії оцінки якості, ступеня достовірності, науково-інформаційного значення документу;
- термінологію та законодавчу базу;
- критерії цінності документів;
- нормативні документи з експертизи цінності документів.

Вміти:

- самостійно вести польову і камеральну археографічну роботу;
- оцінювати зміст і значення документу та доцільність його наукової публікації;
- готувати документ до публікації, відповідно до існуючих правил;
- працювати з оцифрованими версіями документів;
- складати пошуковий науково-довідковий апарат.

5. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	032 Історія та археологія за освітньо-професійною програмою Архівознавство	032 Історія та археологія за освітньо-професійною програмою Архівознавство, документознавство та бібліотечна справа
Рік навчання/ рік викладання	перший /2019-2020	перший /2019-2020
Семестр вивчення	перший	перший
нормативна/вибіркова	нормативна	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	4,5 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	135 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	60 год.	год.
Лекційні заняття	34 год.	год.
Практичні заняття	26 год.	год.
Семінарські заняття	0 год.	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	75 год.	
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

6. Пререквізити курсу

Вивчення курсу передбачається на другому (магістерському) рівні, після того, як студенти набули компетенції першого (бакалаврського) рівня. Якісне вивчення курсу пов'язане із систематичним зверненням до інших фахових дисциплін, а саме: «Теорія і методика архівознавства», «Документологія», «Формування та використання архівного фонду», «Історія України», «Історіографія і спеціальні історичні дисципліни».

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

8. Політики курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (тестові завдання, ІНДЗ, МКР).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи будуть власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями здобувачів вищої освіти. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для не зарахування її викладачем, незалежно від масштабів плагіату. Для ознайомлення з документами про академічну доброчесність використовуйте сайт бібліотеки Університету: <https://library.kpnu.edu.ua/> та

Відвідання занять. Передбачається, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про причини відсутності на заняттях. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, запланованих курсом.

Література. Вивчення навчальної дисципліни неможливе без ознайомлення з основними освітніми, науковими, фаховими періодичними виданнями, архівними, бібліографічними та іншими джерелами. Обов'язковим компонентом професійної підготовки історика-архівознавця є наукова організація і висока культура опрацювання архівних джерел та літератури. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

У бібліотеці університету сформовано комплекс каталогів і картотек, а на сайті бібліотеки функціонує електронний каталог, що надає можливості віддаленого пошуку літератури. Дані ресурси суттєво сприятимуть в освітньому процесі та навчальній роботі студентів.

Важливим джерелом інформації є веб-портали: Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України Львівське відділення; Офіційний веб-портал Державної архівної служби України; Українська електронна бібліотека. У рубриках порталу студент зможе знайти багато цінної інформації яка стане в нагоді при підготовці до занять, екзамену та написанні реферату: нормативна база (закони, накази, постанови, положення, програми та ін.); адреси веб-сайтів Державних архівів України; електронні путівники та інші довідкові видання; бібліографічні матеріали.

Серед опублікованих джерел для вивчення навчальної дисципліни пропонуються статті з періодичних видань. З метою обговорення та узагальнення наукових ідей з археографії, архівознавства, документознавства, спеціальних історичних дисциплін, публікацій архівних джерел пропонується використовувати низку спеціальних фахових видань: «Архіви України», «Український археографічний щорічник», «Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів», наукові щорічники «Студії з архівної справи та документознавства» й «Пам'ятки», часописи «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Сумський історико-архівний журнал», «Український історичний журнал», серійні видання «Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела» і «Архівні та бібліографічні джерела української історичної думки», міжвідомчий науковий збірник «Архівознавство. Археологія. Джерелознавство».

9. Схема курсу

Лекційні та семінарські заняття проводяться згідно з розкладом: <http://kpnu.edu.ua/infowindow/rozklad-zanyat-dlya-navchalnyh-hrup/>

Програма лекційних занять (34 год.)

№ з/п	Назва змістового модуля. Теми і підтеми	К-сть годин
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади та історія розвитку археології		
1.1.	Теоретико-методологічні засади археології. Інформаційне забезпечення курсу. Еволюція поняття «археологія» у вітчизняній науковій думці. Предмет та об'єкт археології. Археологія у роботі історика. Функції та завдання археології. Місце археології у системі гуманітарного знання. Взаємозв'язок археології з іншими історичними дисциплінами та галузями наукових знань. Погляди науковців М. Тихомирова, С. Валка, В. Черних, І. Поздєєвої, Л. Дубровіної, Г. Боряка, М. Селезньова, В. Кондратьєва, В. Хевроліної, В. Козлова, І. Бутича, С. Яковлева на археологію.	4
1.2.	Історія розвитку археології. Зародження та розвиток навичок відтворення документів у XII-XVII ст. Характер використання та	14

	<p>поширення документальних матеріалів до XVIII ст. Описування «архівних» документів. Публікації історичних документів у XVIII ст. Колекціонування документів. Вплив антикварної діяльності на розвиток археографічної практики в Україні у XVIII ст. Характер археографічних публікацій у XVIII ст. Нові явища в археографічній роботі XIX ст. Створення і діяльність Тимчасової комісії для розгляду давніх актів у Києві (Київської археографічної комісії) (1843-1921 рр.), Одеського товариства історії та старожитностей (1839-1922 рр.), Історичного товариства Нестора-літописця в Києві (1872-1931 рр.), Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1873-1939 рр.), Історико-філологічного товариства при Харківському університеті (1877-1919 рр.), Подільського церковного історико-археологічного товариства (1865-1921 рр.), Таврійської архівної комісії (1887-1918 рр.). Археографічна діяльність в країні з приходом до влади більшовиків та їх вплив на археографію. Основні тенденції та напрямки розвитку радянської археографії в Україні (1917-1991 рр.). Радянські археографічні публікації, їх характер, різновиди, тематика. Археографічна діяльність наукових інституцій ВУАН, їх внесок у розробку теорії і практики української археографії. Науковий доробок Археографічної комісії ЦАУ УСРР (1928-1932 рр.). Роль партії в організації археографічної роботи в Радянській Україні. Розвиток інфраструктури археографічної діяльності в Україні у 1940-1980-х рр. Основні радянські видання історичних документів. Зміни археографічної кон'юнктури в часи перебудови. Діяльність Археографічної комісії АН УРСР (1987-1991 рр.). Республіканська археографічна нарада 1988 р., її вплив на розвиток української археографії. Головні завдання, проблеми та можливості розвитку археографії незалежної України. Створення і напрямки роботи Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Нові методологічні підходи до публікації документів. Характер і типологія археографічних видань державних архівів. Електронні ресурси на допомогу археографічним процесам.</p>	
Модуль 2. Складові археографічної роботи		
2.1.	<p>Методика польової (евристичної) археографії. Складові польової археографії. Археографічна експедиція. Напрямки експедиційної роботи. Масове збирання рукописів та давніх документів. Архівна евристика. Особливості виявлення документів, рукописів та ін.</p>	4
2.2.	<p>Методика камеральної археографії. Джерелознавчий аналіз писемного джерела, створення системи наукового опису, інформаційна подача опису в наукових виданнях та інформаційних системах. Опис окремого документа. Опис групи документів. Тематична група документів, видова група документів, пофондові довідники, міжфондові довідники. Опис рукописних книг. Позиції археографічного опису рукописної книги.</p>	4
2.3.	<p>Методика едиційної археографії. Типи видань за В. Німчуком: академічний, науково-критичний, популярний типи видань. Види видань. Форма видань. Вибір теми публікації. Актуальність, новизна, доцільність, ступінь відомості документів, рівень доступності документів. Хронологічні та регіональні рамки. Принципи виявлення і відбору</p>	2

	документів. Принципи відбору документів.	
2.4.	Підготовка наукової публікації історичних джерел. Завдання поліграфічного оформлення. Поняття теми публікації. Відбір документів. Заголовок. Легенда. Передача текстів раннього походження. Відтворення текстів нового і новітнього часу. Емendaція кириличних текстів історичних документів. Публікація джерел популярного класу: пам'ятки X-XIII ст., пам'ятки XIV-XVII ст., пам'ятки XIX-XX ст. Публікація джерел науково-популярним методом. Розробка оформлення рукопису, документального збірника, встановлення об'єму публікації.	2
2.5.	Науково-довідковий апарат видань. Видавниче оформлення археографічних документів. Науково-довідковий апарат археографічних видань історичною наукою. Науково-практичне використання та призначення науково-довідкового апарату видань. Елементи науково-довідкового апарату та їх призначення (передмова, примітки, коментарі, допоміжні покажчики, варіанти, хроніка, карти, плани, схеми, діаграми, додатки, бібліографія, список скорочень).	2
2.6.	Електронна археографія. Предмет, складові, специфіка та стан електронної археографії. Структура електронної археографії. Інтерне-археографія. Історіографія електронної археографії. Види електронної археографічної продукції.	2

Практичне заняття – форма навчального заняття, на якому детально розглядаються окремі теоретичні положення навчальної дисципліни, а також формуються вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання конкретного завдання. Практичні завдання проводяться аудиторно. Зміст і послідовність виконання завдання повідомляється викладачем та регламентується графіком навчального процесу. При оцінюванні враховується якість змісту роботи, чіткість і культури її оформлення, уміння застосовувати знання нормативних документів, креативність мислення.

Програма практичних занять (26 год)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади археографії	2
2	Історія розвитку археографії. Археографія до XIX ст.	2
3	Історія розвитку археографії. Археографія XIX ст. – початку XX ст.	4
4	Історія розвитку археографії. Розвиток археографії в радянські часи.	2
5	Історія розвитку археографії. Археографічні процеси в незалежній Українській державі	2
6	Методика польової (евристичної) археографії	2
7	Методика камеральної археографії	2

8	Методика едиційної археографії	2
9	Підготовка наукової публікації історичних джерел. Завдання поліграфічного оформлення	2
10	Науково-довідковий апарат видань. Видавниче оформлення археографічних документів	4
11	Електронна археографія	2

Рекомендована тематика ІНДЗ

1. Значення археографії у розвитку історичної науки і в професійній підготовці історика.
2. Становлення археографії як спеціальної галузі історичної науки. Періодизація історії археографії.
3. Археографічна експедиція. Документи в рукописних книгах.
4. Друк джерел з історії України у XVI-XVII ст.
5. Описування та друкування історичних документів у XVIII ст. Розвиток археографії в Україні у XIX ст.
6. Київська археографічна комісія (1843-1921pp.).
7. Археографічна діяльність Одеського товариства історії та старожитностей (1839-1922pp.).
8. Археографічна діяльність Історичного товариства Нестора-Літописця (1872-1931pp.).
9. Археографічна діяльність Губернських вчених архівних комісій. Таврійська вчена архівна комісія (1887-1923/31).
10. Чернігівська губернська вчена архівна комісія (1896-1918).Полтавська вчена архівна комісія(1903-1917). Катеринославська губернська вчена архівна комісія(1903-1920).
11. Публікація джерел з історії України на землях під владою Австрії (Австро-Угорщини)у XIX – на початку XX ст.
12. Діяльність археографічної комісії Наукового товариства імені Шевченка у Львові.
13. Розвиток археографії в Радянській Україні у міжвоєнний період (1921-1941pp.).
14. Розвиток археографії в Україні у 1946-1991pp.
15. Розвиток археографічних досліджень в незалежній Україні. Діяльність Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України (1991-2013pp.)

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль (20 балів)		ІНДЗ	МКР	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	10	30	40	100
Поточний контроль	Поточний контроль				
10 балів	10 балів				

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни

Оцінка 1-3 (незадовільно)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ має уявлення про основні процеси діяльності архівної установи; ▪ розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює певний аргумент окремими реченнями; ▪ знає вивчені найбільш поширені термінологічні визначення, але не може пояснити їх значення.
Оцінка 4-6 (задовільно)	<ul style="list-style-type: none"> • здатний за допомогою викладача відтворити частину матеріалу; • за методичними вказівками виконує практичні роботи, оформлює їх, не роблячи висновків; • під час виконання практичних потребує систематичної допомоги викладача; • розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення термінів, але при цьому допускає помилки; • здатний виконувати окремі контрольні нормативні показники.
Оцінка 7-9 (добре)	<ul style="list-style-type: none"> • виявляє вміння застосовувати вивчений матеріал; • уміє аналізувати, робити висновки; • самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань; • вільно володіє вивченим матеріалом; • є несуттєві відхилення у прийомах і процесах аналізу діяльності архівних установ з питань формування та використання архівних фондів.
Оцінка 10-12 (відмінно)	<ul style="list-style-type: none"> • володіє глибокими, міцними знаннями з дисципліни та здатний використовувати їх на практиці; • правильно виконує всі прийоми і технологічні процеси; • виявляє творчі, наукові здібності і уміє самостійно узагальнювати матеріал з дисципліни.

Участь в роботі впродовж семестру – 60 (поточний контроль, реферат, МКР). Екзамен – 40. Умови допуску до підсумкового контролю – обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх занять, виконання ІНДЗ, МКР.

10.Список рекомендованої літератури

Законодавчі та нормативні акти

1. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять : ДСТУ 2732:2004. – [Чинний від 2005-07-01]. – К. : Держстандарт України, 2005. – 31 с. – (Національний стандарт України).
2. Зміни, що вносяться до Порядку утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів і Порядку віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. № 1103. – Режим доступу : [http : // zakon1.rada.gov.au](http://zakon1.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
3. Положення про експертну комісію Державної архівної служби України [Електронний ресурс] : наказ Державної архівної служби України від 01 березня 2012 № 28. – Режим доступу : [http : // www.archives.gov.au](http://www.archives.gov.au) > Law-bas/Provisions/2012_28.pdf (дата звернення : 20.08.13). – Назва з екрана.
4. Положення про Центральну експертно-перевірну комісію Державної архівної служби України [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 24 травня 2012 № 779/5. – Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.au](http://zakon2.rada.gov.au) (дата звернення : 25.08.13). – Назва з екрана.
5. Порядок утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2007 р. № 1004. – Режим доступу : [http : // www.archives.gov.au](http://www.archives.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
6. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI ; редакція від 09.06.2013, підстава 5029-17. – Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.au](http://zakon2.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
7. Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV ; редакція від 24.06.2005, підстава 2599-15. – Режим доступу : [http : // zakon4.rada.gov.au](http://zakon4.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
8. Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII ; редакція від 10.08.2012, підстава 5029-17. – Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.au](http://zakon2.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
9. Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814-XII ; редакція від 11.08.2013, підстава 406-18. – Режим доступу : [http : // zakon0.rada.gov](http://zakon0.rada.gov). Назва з екрана.

Основна література

10. Добрушкин Е.М. Основы археографии / Е. М. Добрушкин : учеб. пособие. – Москва, 1992. – 172 с.
11. Заяць А.Є. Археографія : навчальний посібник / А. Є. Заяць. – Львів, 2010. – 120 с.
12. Ковальський Н.П. Источниковедение истории Украины (XVI – первая половина XVII века). Ч. 1. Анализ советских археографических публикаций документальных источников. Учеб. пособие. – Днепропетровск: ДГУ, 1977. – 96 с.
13. Ковальський Н. П. Археографія // Спеціальні історическі дисципліни : учеб. пособие / Под ред. В. А. Замлинского, М. Ф. Дмитриэнко. – Киев, 1992. – С. 34-39.
14. Королев Г.И. Археография / Г. И. Королев : учеб. пособие. – Москва, 1996. – 112 с.
15. Палеография, хронология, археография, геральдика : учеб. пособие для студентов вузов / Г. А. Леонтьева. – Москва : ВЛАДОС, 2000. – 199 с. : ил.
16. Леонтьева Г. А. Вспомогательные исторические дисциплины. 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Гуманитаризд. центр ВЛАДОС, 2015. – 381 с.
17. Методическое пособие по археографии / Авт. кол.: В. А. Владыкина, З. К. Водопьянова, Ю. С. Воробьева и др.; ВНИИДАД. – Ч. 1-2. – М., 1991. – 233 с.
18. Селезнев М. С. Теория и практика советской археографии / М. С. Селезнев : учеб. пособие. – Москва, 1974. – 172 с.
19. Хрестоматия по археографии : учеб. пособие / Под ред. Г.Д. Костомарова. – Москва, 1955. – 152 с.
20. Яковлев С. О. Археографія // Допоміжні історичні дисципліни: короткий курс : навч. посібник. – Київ, 1963. – С. 48-67.

Допоміжна література

21. Афиани В.Ю. Начало журнальной археографии в России в XVIII в. // Археографический ежегодник за 1987 год. – М., 1988. – С. 26-34.
22. Афиани В.Ю. Становление журнальной археографии в России в первой трети XIX в. // Археографический ежегодник за 1989 год. – М., 1990. – С. 28-37.
23. Боряк Г.В. Національна архівна спадщина України та державний реєстр «Археографічна українська». Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи. – К., 1995.
24. Бутич І. Археографічна діяльність Володимира Антоновича // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 206-234.
25. Бутич І.Л. Література до історії української археографії // Історичні джерела та їх використання. – К., 1968. – Вип. 3. – С. 161-176.
26. Валк С.Н. Избранные труды по археографии. – СПб., 1991.

27. Валк С.Н. Советская археология. – М.-Л., 1948.
28. Верба І.В. Олександр Оглоблин – архівіст та археограф (Київський та Львівський періоди) // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. – Дніпропетровськ, 1997. – Вип. 1. – С. 239-254.
29. Видання Археографічної комісії й Інституту української археології та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. 1988-1998 // Український археографічний щорічник. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 714-741.
30. Видання державних архівних установ України. 1925-2000: Бібліогр. покажчик. – К., 2001.
31. Видання Інституту української археології та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України за 1999-2002 роки // Український археографічний щорічник. – К.-Нью-Йорк, 2002. – Вип. 7. – С. 527-536.
32. Водотика С. Археографічна діяльність наукових товариств 1920-х років // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 94-103.
33. Водотика С. Михайло Грушевський і діяльність Археографічної комісії ВУАН // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 295-310.
34. Водотика С.Г. Михайло Грушевський і українська археологія 1920-х років // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доп. Всеукр. конф. (19-20 лист. 1996 р.): В 2-х ч. – К., 1997. – Ч. 1. – С. 173-176.
35. Войцехівська І.Н. Проблеми археології у творчості В.С. Іконнікова // Український археографічний щорічник. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 50-55.
36. Ворончук І. Археографічна діяльність та історичні погляди І.П. Новицького // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 142-161.
37. Ворончук І. Роль М.Ф. Владимирського-Буданова в розвитку української археографічної традиції та архівної практики // Архівознавство. Археологія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 111-121.
38. Всеукраїнська нарада «Українська археологія сьогодні: проблеми і перспективи» // Архіви України. – 1993. – № 1-3. – С. 10-15.
39. Гирич І.Б., Ляхоцький В.П. Археологічне опрацювання епістолярної спадщини українських громадських і політичних діячів кінця ХІХ – першої третини ХХ ст. // Архіви України. – 1995. – № 4-6. – С. 81-88.
40. Гирич І.Б., Ляхоцький В.П. Видання україномовних епістолярних джерел кінця ХІХ – середини ХХ ст.: Метод. рекомендації. – К., 2000.
41. Глебова І. Археологія: попитка определения дисциплинарного статуса // Архівознавство. Археологія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 58-92.

- 42.Грімстед П. Археографія в тіні імперської політики: Київська археографічна комісія та утворення Київського центрального архіву давніх актів // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 11-33.
- 43.Дашкевич Я. Львівська академічна археографія // Український археографічний щорічник. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 55-67.
- 44.Дмитрієнко М.Ф. Археографічна робота в АН УРСР // Український історичний журнал. – 1969. – № 3. – С. 27-33.
- 45.Добрушкин Е.М. История отечественной археографии: Современные проблемы и задачи изучения. – М., 1989.
- 46.Добрушкин Е.М. О некоторых вопросах изучения терминологии и истории археографии // Археографический ежегодник за 1987 год. – М., 1988. – С. 92-102.
- 47.Документальные памятники: выявление, учет, использование: Учеб. пособие / Под ред. С.О. Шмидта. – М., 1988.
- 48.Дубровіна Л.А. Українська рукописна книга як об'єкт кодикології та камеральної археографії // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 59-70.
- 49.Едиційна археографія в Україні у ХІХ – ХХ ст.: Плани, проекти, програми видань / Відп. ред. П.С. Сохань. – К., 1993. – Вип. 1. – 230 с.
- 50.Ємець О. Археографічна діяльність І.М. Каманіна // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 168-178.
- 51.Журба О.І. Журнальний період становлення української археографії (Харківські журнали 10-20-х рр. ХІХ ст.) // Архіви України. – 2002. – № 1-3. – С. 55-73.
- 52.Журба О.І. Журнальний період становлення української археографії (Харківські альманахи 30-40-х рр. ХІХ ст.) // Архіви України. – 2003. – № 4-6. – С. 24-49.
- 53.Журба О. Київська археографічна комісія, 1843-1921: Нарис історії і діяльності. – К., 1993.
- 54.Журба О. Проблеми та перспективи дослідження діяльності Київської археографічної комісії // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 34-50.
- 55.Журба О.І. Становлення історико-археографічних досліджень у Новоросії та Херсонській губернії // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2003. – Вип. 10. – С. 21-31.
- 56.Журба О.І. Становлення української археографії: люди, ідеї, інституції. – Дн., 2003.
- 57.Журба О. Теоретичні проблеми української археографії // Україна модерна. – К.-Львів, 2005. – Число 9. – С. 152-172.
- 58.Журба О.І., Абросимова С.В. Археографічна діяльність Катеринославської ученої архівної комісії // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 34-47.
- 59.Зимин А.А. Методика издания древнерусских актов. – М., 1959.

60. Ісаєвич Я.Д. Українська археографія в XVII – XVIII ст. // Історичні джерела та їх використання. – К., 1964. – Вип. 1. – С. 174-188.
61. Історія української археографії: Персоналії / За ред. Г.В. Боряка. – К., 1993-1996. – Вип. 1-4.
62. История советской археографии: Учеб. пособие: В 6 вып. / Под ред. М.С. Селезнева. – М., 1966-1967.
63. Капраль М. Археографічна діяльність Михайла Грушевського у львівський період життя (1894-1914) // Михайло Грушевський і львівська історична школа: Матеріали конференції (Львів, 24-25 жовтня 1994 р.). – Нью-Йорк-Львів, 1995. – С. 166-173.
64. Капраль М.М. Археографічна комісія Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові // Український археографічний щорічник. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 56-76.
65. Каштанов С.М. Актовая археография. – М., 1998.
66. Каштанов С.М. О предмете и объекте археографии (Некоторые замечания по поводу статьи В.П.Козлова) // Отечественные архивы. – 2002. – №3. – С.59-64
67. Ковальчук О. Особливості археографії в першій половині XIX ст. // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2006. – Вип. 8. – С. 133-141.
68. Ковальчук О. Роль археографії й джерелознавства у формуванні політичних стратегій суспільства (період романтизму) // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2006. – Вип. 21. – С. 7-13.
69. Козлов В.П. Направления и формы собирания письменных источников в России в конце XVIII – первой четверти XIX вв. // Археографический ежегодник за 1987 год. – М., 1988.
70. Козлов В.П. Российская археография в конце XVIII – первой четверти XIX века. – М., 1999.
71. Козлов В.П. Теоретические основы археографии с позиций современности // Отечественные архивы. – 2001. – № 1. – С. 10-33.
72. Козлов О.Ф. Классификация или типология документальных изданий? // Издание исторических документов в СССР: Сб. науч. тр. – М., 1989. – С. 23-39.
73. Корнева И.И., Тальман Е.М., Эпштейн Д.М. История археографии в дореволюционной России. – М., 1969.
74. Королев Г.И. Иностраные интерпретации статуса теории и методики издания исторических источников // Археографический ежегодник за 1989 год. – М., 1990. – С. 38-49.
75. Кудрявцев И.И. Некоторые вопросы археографической культуры документальных изданий 90-х годов // Отечественные архивы – 1999. – № 5. – С. 12-17.
76. Литвак Б.Г. Археография и историческое исследование // Археографический ежегодник за 1992 год. – М., 1994. – С. 3-10.

77. Маврін О. Інститут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського Національної Академії наук України // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2005. – Т. 13. – С. 163-165.
78. Матеріали Ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії (Київ, Седнів, 18-21 жовтня 1993 р.). – К., 1997. – 426 с.
79. Матяш І.Б., Папакін Г.В. Видавнича діяльність архівних установ // Нариси історії архівної справи в Україні. – К., 2002. – С. 581-586.
80. Нестерович Ю.В. К вопросу о предмете археографии и типологии документальных публикаций // Отечественные архивы. – 2002. – №3. – С.64-66.
81. Німчук В.В. Правила видання пам'яток, писаних українською та церковно-слов'янською української редакції. Проект / Інститут української археографії та джерелознавства НАН України ім. М.С.Грушевського. – К., 1995 – Частина 1.
82. Папакін Г.В. Діяльність Археографічної комісії ЦАУ // Нариси історії архівної справи в Україні. – К., 2002. – С. 390-398.
83. Папакін Г. Розвиток архівознавства і документознавства в Національній Академії наук України: науково-інформаційна та едиційна діяльність Інституту рукопису та Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1992-2005) // Архіви України. – 2005. – № 5-6. – С. 23-31.
84. Папакін Г. Розробка теоретичних питань української археографії в діяльності Археографічної комісії ЦАУ УСРР (1929-1930 рр.) // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1996. – Т. 1. – С. 53-61; К., 1999. – Т. 4. – С. 72-76.
85. Папакін Г. В. Сучасна українська інтернет-археографія: основні форми та джерела електронних публікацій / Папакін Г. В. // Український історичний журнал. – 2010. – № 5. – С. 153-166. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/journal_2010_5_153.
86. Папакін Г. Традиції Київської археографічної комісії у діяльності Археографічної комісії Укрцентрархіву (1928-1932) // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 123-135.
87. Передача текстів документів і пам'яток: Метод. рекомендації за матеріалами наук-метод. наради, квітень 1990 р. / АН УРСР, Археографічна комісія та ін. – К., 1990.
88. Поздеева И.В. Комплексные археографические экспедиции: цели, методика, принципы организации // История СССР. – 1978. – № 2. – С. 103-115.
89. Поздеева И.В. Полевая археография: некоторые проблемы практики и теории // Вопросы истории. – 1986. – № 7. – С. 17-32.
90. Правила издания исторических документов в СССР. – М., 1990.

91. Прилепішева Ю.А. Археографічна діяльність архівних установ // Нариси історії архівної справи в Україні. – К., 2002. – С. 492-510.
92. Прилепішева Ю.А. З історії підготовки міжреспубліканських та міжнародних збірників документів (кінець 50-х – початок 80-х рр.) // Архіви України. – 1998. – № 1-6. – С. 93-102.
93. Прилепішева Ю.А. Участь українських археографів у вдосконаленні нормативної бази публікації документів ДАФ СРСР (1946-1991) // Архіви України. – 1999. – № 1-6. – С. 82-100.
94. Пушкарев Л.Н. О предмете, методе и задачах археографии // Советские архивы. – 1976. – № 1. – С. 75-80.
95. Радзивілл О. Археографічна діяльність В.С. Іконнікова // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 234-244.
96. Радянські видання документальних матеріалів з історії України (1917-1968): Бібліогр. покажчик. – К., 1970.
97. Ржеутський В.В. Археографічна діяльність та джерелознавчі праці І.П. Крип'якевича // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2002. – Вип. 8. – С. 59-68.
98. Савенок Л. Український історик і археограф Віктор Романовський // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 334-349.
99. Савченко М. З історії археографічної практики академічних і архівних установ України повоєнних років // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 79-81.
100. Селезнев М.С. Документальная публикация как историко-археографическое понятие // Отечественные архивы. – 1992. – № 3. – С. 31-37.
101. Селезнев М.С. Текстология и ее роль в советской археографии: Учеб. пособие. – М., 1977.
102. Советская археография в период развитого социализма. 1960-1980 гг.: Учеб. пособие. – М., 1983.
103. Современные проблемы советской археографии (к итогам дискуссии в журнале «Советские архивы» // Советские архивы. – 1979. – № 6. – С. 3-10.
104. Софинов П.Г. Из истории русской дореволюционной археографии: Краткий очерк. – М., 1957.
105. Сохань П.С. Археографічна робота в Україні: проблеми і перспективи // Вісник Академії наук України. – 1993. – № 6. – С. 49-55.
106. Сохань П.С. Стан і перспективи розвитку української археографії // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 9-18.
107. Сохань П.С. Українська археографія та джерелознавство: здобутки, проблеми, перспективи // Пам'ять століть. – 2001. – № 2. – С. 11-19.

108. Степанский А.Д. Археографическая база и археографический фонд исторической науки // Советские архивы. – 1991. – № 1. – С. 41-44.
109. Степанский А.Д. Археография: термин, объект, предмет // Отечественные архивы. – 1996. – № 3. – С. 16-25.
110. Степанский А.Д. Развитие отечественной археографической мысли в 1990-е гг. // Вестник архивиста. – 1999. – № 4/5. – С. 214-226.
111. Страшко В. Правила передачі тексту кириличних документів XVI – XVIII ст. дипломатичним і популярними методами та рекомендації до застосування цих правил у виданнях наукового і науково-популярного типів ГАУ України: Проект. – К., 1992.
112. Теоретические основы археологии с позиций современности: Материалы дискуссии. – М., 2003.
113. Українська археографія: Сучасний стан та перспективи розвитку: Тези доп. респ. наради (грудень 1988 р.). – К., 1988.
114. Українські архівісти (XIX–XX ст.): Біобібліографічний довідник / Упоряд.: І. Б. Матяш (кер.), С. Л. Зворський, Л. Ф. Приходько, Р. В. Романовський, Л. М. Федорова. Держкомархів України. УНДІАСД. – К., 2007. – 752 с.
115. Хевролина В.М. К вопросу о термине «археология» // Советские архивы – 1978. – № 2. – С. 51-55.
116. Хмарський В.М. Внесок Одеського товариства історії та старожитностей у становлення археографії на Півдні України // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 2. – С. 351-380.
117. Хмарський В.М. З історії розвитку археографії на Півдні України: Аполлон Скальковський // Записки історичного факультету Одеського університету. – Одеса, 1998. – Вип. 6. – 318 с.
118. Черных В.А. Еще раз об объекте и предмете археологии // Отечественные архивы. – 2001. – № 3. – С. 24-28.
119. Черных В.А. О предмете археологии и ее месте в кругу смежных научных дисциплин // Советские архивы. – 1976. – № 6. – С. 46-53.
120. Чугаев Д.А. Археология и источниковедение. – М., 1969.
121. Шмидт С.О. Археология. Архивоведение. Памятниковедение: Сб. ст. – М., 1997.
122. Шурляков С. Археографічна діяльність В.Л. Модзалевського // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 354-365.
123. Эпштейн Д.М. История археологии дореволюционной России (период капитализма): Учеб. пособие. – М., 1979.
124. Эпштейн Д.М. Советская археология в период построения социализма. 1917 – середина 1930-х гг. : учеб. пособие. – М., 1980.
125. Ювілейна наукова конференція «Київська археографічна комісія: історія, спадщина, традиції» // Архіви України. – 1993. – № 4-6. – С. 67-69.

126. Юркова О.В. Наука під більшовиками: рух по синусоїді // Україна радянська. Ілюзії та катастрофи «комуністичного раю» / О.В.Юркова / Заг. ред. Г. Єфіменка; Авт. кол.: Єфіменко Г., Примаченко Я., Юркова О. – Х.: КСД, 2017. – С.295-316.
127. Яковлєв С.О. Українська радянська археографія. – К., 1965.

Електронні ресурси

128. Інститут української археології та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України / Режим доступу: <http://arheograf.org.ua/>
129. Інститут української археології та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України. Львівське відділення/ Режим доступу:<http://www.archeos.lviv.ua/ua/about>
130. Український археологічний щорічник. Збірник наукових праць / Режим доступу: <http://arheograf.org.ua/>
131. Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. праць / Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/>
132. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/>
133. Українська електронна бібліотека / Режим доступу: <http://exlibris.org.ua/main/index.shtml>.
134. Інститут історії України НАН України / Режим доступу: <http://www.history.org.ua>.